

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України.
2. Кримінальний кодекс України.
3. Постанова Пленуму Верховного Суду №2 від 07.02.2003 «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи».
4. Стан та структура злочинності в Україні у 2009-2010 рр. – Статистика МВС.
5. Стан та структура злочинності в Україні у 2010-2011 рр. – Статистика МВС.
6. Стан та структура злочинності в Україні за 9 місяців 2012 року. – Статистика МВС.
7. Гриневич В. Практичні аспекти відмежування тяжкого тілесного ушкодження, внаслідок якого сталася смерть, від вбивства через необережність // Юридичний журнал, 2005. – №3. – с.88-89.

Калюжна Вікторія Юрївна

студентка 5 курсу юридичного факультету,
ДВНЗ «Національний гірничий університет»

Науковий керівник: Хряпінський П.В.

професор, д.ю.н., професор

СУЧАСНІ ОРГАНІЗОВАНІ ЗЛОЧИННІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Практика соціального життя в останні роки змусила визнати на найвищому рівні державної влади існування в Україні організованої злочинності. Тому підвищення ефективності боротьби з нею є одним з найважливіших завдань, що впливає з оцінки сучасної кримінальної ситуації в країні. Організована злочинність - є винятково небезпечним явищем, яке повинно мати адекватну протидію з боку держави.

Метою даної роботи, є висвітлення питань, що розкривають суть такого явища як сучасна організована злочинність, шляхи та умови її подолання в правовому аспекті.

Злочинна організація це стійка, згуртована, з високим рівнем організованості та захищеності група осіб, об'єднана для спільної, тривалої злочинної діяльності, що виконує наступні функції:

- створення, організацію, управління, участь у організованих злочинних структурах та сприяння їх учасникам

- підготовку і вчинення злочинних діянь, передбачених Особливою частиною КК, та інші дії з досягнення бажаного злочинного результату

- забезпечення плановості у діяльності й стійкості організованих кримінальних структур та їх складових, насамперед керівної ланки

- використання корупції для забезпечення імунітету організованих кримінальних структур від соціального та правового контролю, створення сприятливих умов для їх злочинної діяльності

- створення системи фізичного, технічного і юридичного захисту організованих кримінальних структур, учасників та членів їх родин

- протидія діяльності правоохоронних органів, у першу чергу спецпідрозділів, шляхом: ведення розвідувальної та контррозвідувальної діяльності у правоохоронних органах; вчинення тиску, залякування, шантажу щодо учасників кримінального судочинства як з боку організованих кримінальних структур, так і їх корумпованих зв'язків

- формування економічного підґрунтя шляхом: встановлення контролю над суб'єктами економічної діяльності; придбання (набуття) права володіння пакетами акцій, майном об'єктів економіки, насамперед державної та комунальної власності; участі у економічній діяльності (легальній, тіньовій); створення власних підприємницьких, фінансових, у тому числі банківських, страхових, охоронних та інших структур; легалізації (відмивання) доходів від організованої злочинної

діяльності; дії щодо забезпечення конспірації у діяльності організованих злочинних структур та їх учасників.

У структурі сучасної організованої злочинності в Україні найнебезпечнішими та найпоширенішими злочинами є: вбивства на замовлення, торгівля людьми, злочини у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, службові злочини, злочини у сфері економіки та ін.

Найбільшу соціальну небезпеку становлять умисні вбивства, вчинені на замовлення на ґрунті протистоянь між організованими групами та злочинними організаціями, які вчинюються особливо небезпечним способом з використанням вогнепальної зброї та вибухових пристроїв і переважно у багатолюдних місцях. Більшість вбивств “на замовлення” залишаються нерозкритими, що призводять до загальнонаціонального резонансу в суспільстві, викликає недовіру громадян у спроможність держави захистити їхнє життя та здоров'я, підривають авторитет влади.

Широкого поширення останнім часом набула в Україні торгівля людьми і особливо жінками та дітьми (громадянами України), які стають легкою здобиччю для злочинних організацій у їх кримінальному бізнесі, що мають транснаціональний характер і розвиваються стрімкими темпами, а одержані прибутки використовуються для фінансування інших різновидів організованої злочинної діяльності. За даними експертів ООН, у світовому рейтингу надприбутків кримінального бізнесу торгівля людьми займає третє місце після торгівлі зброєю та наркотиками і оцінюється у межах 12–19 млрд. дол. на рік.

Одним із найнебезпечніших видів організованої злочинності, поряд із названими, є незаконний обіг наркотичних засобів (наркобізнес), що має тенденцію до зростання й загрожує національній безпеці не лише України, а й і планетарній загалом, оскільки йому притаманні транснаціональний характер, професіоналізм, висока технічна оснащеність злочинних угруповань, наявність власної розвідки й контррозвідки, володіння новітніми формами й методами протидії правоохоронним і судовим органам. Окрім цього, наркобізнес спричиняє збільшення кількості хворих на наркоманію, розростання корисливо-насильницької злочинності.

Вразливою перед наслідками організованої злочинності є сфера економіки України. Економічна злочинність, маючи корупційне підживлення, реально загрожує національній безпеці України, впливає практично на всі сфери суспільного життя – соціальну, правову, політичну і т. ін.

Одними із основних чинників, що створюють реальну загрозу національній безпеці та демократичному розвитку держави, негативно впливають на всі сторони суспільного життя – політику, економіку, державне управління, соціальну і правову сфери, громадську свідомість, моральність тощо – є корупція. Вона створює сприятливі умови для процвітання організованої злочинності, підриває авторитет державної влади, породжує недовіру населення у бажання та здатність державних інституцій та посадових осіб до протидії організованій злочинності, встановлення законності та справедливості у державі. За результатами досліджень, понад 50 % кримінальних доходів витрачається на підтримку кримінальних корумпованих зв'язків. Найбільш корумпованою в Україні є виконавча влада, яка посідає особливе місце серед гілок державної влади, оскільки забезпечує реальне втілення в життя законів та інших правових актів держави, практичне застосування всіх важелів її управлінського впливу на важливі процеси суспільного розвитку. Саме її представники мають можливість розпоряджатись грошовими коштами, нерухомістю, матеріальними цінностями, вирішувати питання щодо виділення земельних ділянок, оренди, видачі дозволів, ліцензій, кредитів під гарантії уряду і т. ін.

Значні матеріальні засоби, що перебувають у розпорядженні організованої злочинності, сприяють наданню висококваліфікованої юридичної допомоги тим членам кримінальних угруповань, стосовно яких розпочато кримінальне переслідування. Створювані злочинними організаціями спеціальні «фонди» допомагають спільникам, які потрапили в поле зору оперативних підрозділів, уникнути притягнення до кримінальної відповідальності, погрожуючи або фізично знищуючи свідків, та для підкупу службових осіб правоохоронних органів. Тому корупція пов'язує, з одного боку, членів злочинних груп, з іншого – службовців державних установ. Грошові кошти, які організована злочинність використовує як засіб «захисту»(фінансування) від можливих зазіхань з боку закону, сприяють тому, що корумпований службовець сам стає членом злочинної організації.

Отже, широке розповсюдження корупції у нашій країні неодмінно призводить до зростання організованої злочинності, а якісний і кількісний розвиток останньої неодмінно тягне за собою збільшення кількості корупційних проявів і підвищення небезпечності їх характеру.

Підводячи підсумки дослідження, необхідно зазначити, що сучасні перетворення в політичному та економічному житті України ставлять питання про необхідність докорінно переглянути стан боротьби із організованою злочинністю, яка залишається однією із важливих наукових і практичних проблем удосконалення правових основ оперативно-розшукової діяльності правоохоронних органів, підвищення ефективності розкриття і розслідування злочинів, швидкого встановлення винної особи, справедливого застосування покарання, відшкодування у повному обсязі нанесених державі матеріальних збитків, усунення причин та умов, які сприяли їх вчиненню. Лише належне правове та організаційне забезпечення правоохоронних органів дозволить виробити тактику протидії організованій злочинності, сприятиме професійному та оперативному реагуванню на зміни оперативної обстановки, раціональному використанню сил і засобів оперативно-розшукової діяльності, що забезпечить дієвий вплив на криміногенну злочинність і стабільність економічного розвитку держави.

Необхідно звернути увагу на недостатнє врегулювання з боку законодавства питання про можливість звернення учасника організованої злочинної групи в процесі оперативно-розшукової діяльності, досудового слідства чи судового розгляду справ, який надав суттєву допомогу правоохоронним органам у викритті організованих злочинних угруповань та вчинених ними злочинів. Було б доцільно ввести такі гарантії:

- звільнити вказану особу від покарання;
- постановити про умовне призначення покарання;
- постановити про призначення покарання з відстрочкою виконання вироку;
- скоротити призначене покарання наполовину.

Враховуючи високий рівень латентності організованої злочинності, захищеність її лідерів, питання боротьби з організованою злочинністю мають широко висвітлюватись у засобах масової інформації. Хоч і кажуть, що "мафія безсмертна", але активна протидія їй на загальносоціальному і спеціально-кримінологічному рівнях профілактики при чіткій взаємодії всіх її суб'єктів, тісному міжнародному співробітництві у цій сфері допоможе значно скоротити всілякі прояви організованої злочинності та мінімізувати її небезпеку для суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кримінальний кодекс України, ред. від 19.11.2012 р.
2. Бандурка О. М. Оперативно-розшукова діяльність. Частина I : підручник / Бандурка О. М.– Харків : Вид-во нац. ун-ту вн. справ, 2022. – 336 с.

3. Литвак О.М. Державний вплив на злочинність: Кримінологічно-правове дослідження. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 280 с.
4. Протидія економічній злочинності / П.І. Орлов, А.Ф. Волобуєв, І.М. Осика, Р.Л. Степанюк, І.М. Зарецька, Едвард Картер, Ричард Ворнер. – Х.: Нац. ун-т внутр. справ, 2004. – 568 с.
5. Організований наркобізнес (поняття, форми, підстави кримінальної відповідальності) / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, Л.В. Дорош та ін.; За заг. ред. Ю.В. Бауліна, Л.В. Дорош. – Х.: Право, 2005. – 256 с.
6. Злочинність у сфері економіки: проблеми прогнозування, планування та координації заходів протидії. / За заг. ред. Кальмана О.Г. – Х.: Вид-во ТОВ "Новасофт", 2005. – 255 с.
7. Концепція подолання корупції в Україні "На шляху до доброчесності" / <http://www.kpk.org.ua>

Куцепал Юлія Юріївна

студентка 5 курсу юридичного факультету,
ДВНЗ «Національний гірничий університет»

Науковий керівник: Хряпінський П.В.
професор, д.ю.н., професор

ПРИМУСОВІ ЗАХОДИ ВИХОВНОГО ХАРАКТЕРУ ЯК РІЗНОВИД КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ПРИМУСУ

Стан злочинності серед неповнолітніх викликає глибоку занепокоєність та необхідність пошуку нових ефективних засобів попередження злочинності, вжиття додаткових заходів з боку державних, зокрема правоохоронних, органів та громадськості, що сприяли б поступовому скороченню злочинних проявів серед неповнолітніх.

У ст. 97 ККУ передбачено застосування щодо неповнолітніх специфічного виду звільнення від кримінальної відповідальності - із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Такі заходи не є кримінальним покаранням, істотно відрізняються від них за своєю суворістю. Водночас вони пов'язані з певними обмеженнями та позбавленнями для особи, щодо якої застосовані. Примусові заходи виховного характеру є мірою державного примусу, яка застосовується незалежно від бажання винного. Їх покладення, крім іншого, зумовлене необхідністю позбавлення неповнолітнього, який вчинив злочин, ілюзії про безкарність його дій та повне прощення вчиненого у зв'язку із звільненням від кримінальної відповідальності.

Метою застосування таких заходів має бути забезпечення інтересів неповнолітнього, які полягають в одержанні не тільки належного виховання, а й освіти, лікування, соціальної, психологічної допомоги, захисту від жорстокого поводження, насильства та експлуатації, а також у наявності можливості адаптуватися до реалій суспільного життя, підвищити загальноосвітній і культурний рівень, набути професії та працевлаштуватися.

Звільнення від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру допускається із дотриманням комплексу умов, які стосуються особи винного, вчиненого ним злочину, прогнозу його подальшої поведінки. Відповідно до ч. 1 ст. 97 умовами такого звільнення є: 1) неповноліття особи. Видається, що застосування примусових заходів виховного характеру лише щодо осіб, які є неповнолітніми під час розгляду справи; 2) вчинення вперше злочину невеликої" тяжкості. Неповнолітній притягнутий до кримінальної відповідальності за злочин, за який законом передбачено покарання у виді позбавлення волі на строк не більше двох років або інше, більш м'яке покарання (ч. 2 ст.12).